

Inleiding

De colleges van B & W van de 21 gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven en de gemeente Veghel hebben op 23 juni 2016 de intentieovereenkomst 'Brainport Duurzaam Slim Verbonden' ondertekend. Hierin verklaren zij dat zij instemmen met de inhoudelijke mobiliteitsstrategie van de regionale Bereikbaarheidsagenda en zich zullen inspannen om procesafspraken te maken over de cofinanciering, de governance en de organisatie van de uitvoering van de strategie.

Een deel van de Bereikbaarheidsagenda betreft het aanbod Bereikbaarheidsakkoord (deel 3). Dit deel volgt uit de afspraken die in 2015 in het Bidbook Bereikbaarheid Zuid-Nederland met onder meer de provincie zijn gemaakt. De regio nam toen de taak op zich om het Bereikbaarheidsakkoord op te stellen. Het akkoord vormt de basis voor de realisatie van een aantal maatregelen uit de Bereikbaarheidsagenda. Het akkoord is inmiddels aangeboden aan de provincie.

Ons college vraagt uw raad om de intentieovereenkomst te bekrachtigen.

Standpuntbepaling gemeente

Voortraject

Op 17 mei en 14 juni heeft de meerderheid van de leden van de raadscommissie Omgeving tijdens een informerende en opiniërende vergadering positief gereageerd op de vragen die vanuit de Metropoolregio Eindhoven werden voorgelegd aan de 22 gemeenten en daarmee steun uitgesproken voor de regionale aanpak en keuzes van de bereikbaarheidsagenda.

1. Het onderschrijven van de principes en ambitie van de Bereikbaarheidsagenda: Connectiviteit, Co-modaliteit, Smart Mobility en Samenwerking (deel 1);
2. Het instemmen met de beoogde intergemeentelijke werkwijze om, met de Provincie, op sub-regionaal niveau adaptief te programmeren, uit te voeren en te co-financieren en het accepteren van de samengestelde maatregelpakketten als goed vertrekpunt hiervoor (deel 2);
3. Het instemmen met de geselecteerde maatregelen van deel 3 van het maatregelenpakket als zijnde een belangrijke bijdrage aan het oplossen van het grootste knelpunt en een passende invulling van de opgaven waarvoor, volgens de afspraken in het Bidbook 2015, de regio het initiatief moet nemen;
4. Het ondersteunen van het inrichten van een "Smart Mobility Landingsplaats" waarin de regio haar maatschappelijke partners en business initiatieven om innovatieve technieken en diensten in praktijk brengen, die de regionale mobiliteit slimmer en efficiënter kunnen maken.

Ons college heeft, gehoord het advies van uw raadscommissie, op 21 juni 2016 positief geantwoord op deze vragen en wethouder E. de Vries gemandateerd om op 23 juni namens het college het bereikbaarheidsakkoord te ondertekenen.

Voorliggende intentieovereenkomst

Wij leggen nu met de intentieovereenkomst 'Brainport Duurzaam Slim Verbonden' een aanpak aan u voor, bestaande uit:

- de mobiliteitsstrategie (principes en ambitie) voor de regio in de periode tot 2030;
- het regio brede co-modale pakket maatregelen, geordend naar de belangrijkste sub-regionale relaties in het 'daily urban system' van de regio;
- pakket Deel 1 ('Bereikbaarheidspakket'), voornamelijk gerelateerd aan het studiegebied van 'De Ruit' en neergelegd in het aanbod Bereikbaarheidsakkoord.

Belang bekrachtiging ondertekening intentieovereenkomst door raad

Samenwerking biedt kansen in de regio op gebied van Mobiliteit op de thema's Connectiviteit, Co-modaliteit en Smart Mobility. Het geeft de mogelijkheid om mobiliteitsmaatregelen effectiever en efficiënter te realiseren en daarmee de bereikbaarheid en leefbaarheid in de regio te vergroten. Veel mensen in de regio doen voor hun verplaatsingen immers een beroep op het gehele daily urban system. Om dit system goed te kunnen inrichten moeten gemeenten met elkaar samenwerken. Samen hebben ze de massa en de kracht om maatregelen te kunnen realiseren, bijvoorbeeld omdat het belang van een maatregel onderdeel is van een groter geheel (fietsroute over lange afstand) of zo een voor publieke en private partners aantrekkelijk pakket ontstaat voor cofinanciering respectievelijk publiek-private samenwerking. De samenwerking in de regio maakt het mogelijk om gezamenlijk

aanvullende financiële mogelijkheden te onderzoeken bij de provincie, bij het Rijk en de Europese Unie.

Achtergrond/toelichting

Aanleiding

In het najaar van 2015 is door de provincies Noord-Brabant en Limburg en de regionale partijen in Zuid-Nederland gezamenlijk het Bidbook 'Bereikbaarheid Zuid-Nederland; samen, slim, robuust' opgesteld. Dit Bidbook was in het BO MIRT van 5 november 2015 de inbreng van Zuid-Nederland voor afspraken met de Minister van Infrastructuur en Milieu over de aanpak van bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid. Het Bidbook werd opgesteld op verzoek van de Tweede Kamer om tot een 'gedragen maatregelenplan' te komen, nadat de provincie Noord-Brabant besloten had het project 'De Ruit' niet uit te voeren. De regio Zuidoost-Brabant nam de opdracht op zich een maatregelenplan op te stellen voor het oostelijk deel van Brainport. Het bleek door tijdgebrek niet mogelijk een geprioriteerd pakket op te nemen in het Bidbook zelf. Daarom werd in het Bidbook volstaan met het vermelden van de uitgangspunten op basis waarvan het multimodale maatregelenpakket voor Zuidoost-Brabant moest worden samengesteld. Het pakket moest in de vorm van een gedragen regionaal Bereikbaarheidsakkoord beschikbaar zijn uiterlijk in juni 2016 (pagina 37 van het Bidbook). Al snel na aanvang van de voorbereidingen van het akkoord besloot het Portefeuillehoudersoverleg Mobiliteit en Innovatie van de Metropoolregio Eindhoven om de scope van het maatregelenpakket van het studiegebied van De Ruit uit te breiden tot het gehele gebied van de Metropoolregio Eindhoven. Dit maakt binnen én buiten de regio nog duidelijker dat het de regionale partners menens is om bereikbaarheids- en leefbaarheidsproblemen in Zuidoost-Brabant gezamenlijk en integraal aan te pakken en op te lossen. Daarmee is nu sprake van twee naadloos op elkaar aansluitende pakketten:

- het Bereikbaarheidsakkoord voor het oostelijk deel van Brainport (inclusief Veghel)
- de Bereikbaarheidsagenda voor het gehele MRE-gebied (inclusief Veghel)

Beide pakketten worden gelijktijdig door de diverse raden behandeld en vastgesteld (het akkoord alleen in de gemeenten waarop het betrekking heeft).

Relatie met Bereikbaarheid Zuid-Nederland

Uit het bovenstaande blijkt de nauwe samenhang tussen het Bidbook Zuid-Nederland en het Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant. Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant is één van acht deelopgaven in het Bidbook. De bestuurlijke leiding van het totale programma berust bij de Programmaraad, waarin de Metropoolregio Eindhoven bestuurlijk vertegenwoordigd is. De provincie Noord-Brabant treedt op basis van bestuurlijke afspraken met de minister van Infrastructuur en Milieu op als coördinator van het programma.

Inhoud

In het Bidbook is afgesproken de volgende uitgangspunten te hanteren voor het opstellen van het Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant:

- Vervoersmodaliteiten worden slim verbonden door co-modale netwerksystemen en intramodale knooppunten op slimme locaties;
- Het regionaal fietsnetwerk wordt geoptimaliseerd, snelfietsroutes worden aangelegd, fietsparkeerplaatsen worden uitgebreid en er komen ITS-toepassingen voor de fiets;
- Het gebruik van het openbaar vervoer wordt gestimuleerd door betere internationale treinverbindingen, verhoging van de frequentie van regionale sprinters, de aanleg van HOV en doorstroommassen en verbetering van busstations;
- Op de N279 komt een vlotte doorstroming met aandacht voor leefbaarheid;
- Het autoverkeer wordt zoveel mogelijk afgewikkeld via de wegen aan de randen (o.a. A67 en N279), mede door verbetering van de doorstroming op die wegen en een betere toegankelijkheid vanuit de verblijfsgebieden via inprickers;
- Het (resterende) regionale autoverkeer in het Rijk van Dommel en Aa (middengebied) wordt geconcentreerd op een beperkt aantal goed ingepaste wegen.

Met bovenstaande uitgangspunten willen de regionale partners de bestaande problemen aanpakken en nieuwe problemen voorkomen, optimaal anticiperend op veranderingen. Het laatste wordt bereikt door te kiezen voor een adaptieve invulling van zowel het Bereikbaarheidsakkoord als de Bereikbaarheidsagenda. Bijsturing op basis van nieuwe inzichten is dus mogelijk.

Om te komen tot een gedragen maatregelenpakket is gekeken naar de belangrijkste relaties voor dagelijkse verplaatsingen in het stedelijke netwerk. Met de inzet op een goed functionerend 'daily urban system' met hoofdstromen en onderliggende subregionale en lokale maatregelen worden de bereikbaarheid en leefbaarheid van de regio verbeterd. Maatregelen buiten de benoemde relaties zijn minder cruciaal voor het functioneren van de regio en krijgen daarom in regionaal verband minder of geen prioriteit. Dat kan uiteraard in de loop van tijd veranderen. Speciaal aandachtspunt is de inzet van smart mobility in de meest brede zin van het woord. Smart mobility loopt uiteen van gebruik maken van nieuwe technieken, nieuwe of aangepaste vervoermiddelen tot het toepassen van innovatieve aanpassingen aan wegen en fietspaden en het anders organiseren van mobiliteit.

Doelstelling

Doel van zowel het Bereikbaarheidsakkoord als de Bereikbaarheidsagenda is de regio Zuidoost-Brabant bereikbaar en leefbaar te houden door de realisatie van een samenhangend pakket maatregelen, dat ondersteund wordt door 22 gemeenten en op draagvlak mag rekenen bij de provincie Noord-Brabant en diverse stakeholders.

Voorstel

1. Bekrachtigen van de intentieovereenkomst en daarmee
 - het onderschrijven van de principes en de ambities van de Bereikbaarheidsagenda: Connectiviteit, Co-modaliteit, smart mobility en Samenwerking (deel 1);
 - het instemmen met de beoogde intergemeentelijke werkwijze om – samen met de provincie – op sub-regionaal niveau adaptief zo nodig verbeteringen door te voeren in de agenda, geprioriteerde maatregelen uit te voeren en te co-financieren, waarbij de samengestelde maatregelenpakketten als een goed vertrekpunt worden geaccepteerd (deel 2);
 - het ondersteunen van de inrichting van een 'Smart Mobility Landingsplaats' waar de regio haar maatschappelijke partners uitdaagt om innovatieve technieken en diensten in praktijk te brengen en business initiatieven te ontwikkelen, gericht op het slimmer en efficiënter maken van de regionale mobiliteit.
2. Instemmen met:
 - a. de inhoud van het maatregelenpakket van het 'Aanbod Bereikbaarheidsakkoord' (Deel 3 van Brainport Duurzaam Slim Verbonden);
 - b. het voorstel aan de provincie om de hiervoor door de regio (het SRE) gespaarde middelen van € 55,75 mln hiervoor in te zetten;
 - c. de uitwerking van een voorstel voor de uitvoering en financiering van het maatregelenpakket van het Aanbod Bereikbaarheidsakkoord, waarbij uitgangspunt is dat door de direct betrokken gemeenten 50% van de kosten wordt gefinancierd;
 - d. de uitwerking van een voorstel voor de financiering van het totale maatregelenpakket van de Bereikbaarheidsagenda
3. Uitspreken van de intentie om voor de financiering van de bijdrage van de gemeente Helmond voor de uitvoering van de maatregelen van de Bereikbaarheidsagenda (inclusief de maatregelen die specifiek zijn benoemd in het Bereikbaarheidsakkoord) middelen te zoeken binnen de begroting in de periode 2016-2030.

Financiering en Governance

Met de bekrachtiging van de Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant gaat de gemeente een inspanningsverplichting aan om de regionale maatregelen tot uitvoering te brengen. Het betreft een principe-afspraken, op dit moment is immers nog geen beeld van de totale financieringsopgave voor de gemeente en van de financiële mogelijkheden. De samenwerkende partijen in de regio spannen zich in om gezamenlijk – gecoördineerd – aanvullende financiële mogelijkheden te onderzoeken bij de provincie, bij het rijk, bij de Europese Unie en bij andere partijen.

De Bereikbaarheidsagenda betreft een deel van de financieringsopgave voor de regio. Maatregelen waarvan de uitvoering is beschouwd als een strikt lokale verantwoordelijkheid en maatregelen buiten de in Bereikbaarheidsagenda geselecteerde relaties, zijn niet in de agenda opgenomen. Dat wil echter niet zeggen dat dergelijke maatregelen van cofinanciering zijn uitgesloten, zeker niet indien ze binnen de scope van subsidieprogramma's vallen.

De Werkplaats Mobiliteit en Innovatie van de Metropoolregio Eindhoven heeft op verzoek van het Poho Mobiliteit en Innovatie en het Dagelijks Bestuur van de Metropoolregio Eindhoven afgesproken om na de zomervakantie een kwartiermaker aan te stellen om te komen tot een gedragen voorstel voor de regionale en intergemeentelijke cofinancieringsstrategie en de governance van het uitwerkingsproces. In het vroege najaar wordt al een hoofdlijnennotitie ter bespreking aan het Poho voorgelegd. Op basis daarvan is nog vóór het eind van 2016 een uitgewerkt voorstel gereed.

Een en ander vindt plaats in nauwe samenwerking met de Provincie. Ook andere belangrijke stakeholders zullen worden betrokken.

Financiële gevolgen (*alleen voor Bereikbaarheidsagenda*)

Dit voorstel heeft nog geen directe financiële gevolgen voor de gemeente. De maatregelen op de agenda moeten eerst nog verder worden uitgewerkt alvorens een onderbouwde raming kan worden gegeven van de financieringsbehoefte. Uw raad spreekt zich in dit voorstel in financiële zin alleen uit voor het actief zoeken naar middelen op de eigen meerjarenbegroting en/of het in beeld brengen van financieringsmogelijkheden van derden in de vorm van subsidies en bijdragen. Inschatting is dat deze opgave voor veel maatregelen nog geruime tijd vergt. In een later stadium zal, voor elk van de maatregelen waar Helmond mede verantwoordelijk is, een uitgewerkt financieringsvoorstel worden voorgelegd. Tot die tijd heeft de gemeente géén resultaatsverplichting ten aanzien van de uitvoering van de maatregelen.

Communicatie

Gedurende de totstandkoming van het Bereikbaarheidsakkoord en de Bereikbaarheidsagenda zijn meerdere bijeenkomsten georganiseerd waar, naast de 22 gemeenten (de gemeenten van de Metropoolregio Eindhoven plus Veghel) en de provincie Noord-Brabant, maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, werkgevers en raadsleden voor zijn uitgenodigd. Daarnaast zijn in de voorbije periode in enkele subregio's informatiebijeenkomsten belegd voor raadsleden, tijdens welke specifiek werd ingezoomd op de maatregelen die in de betreffende subregio in het akkoord en/of de agenda zijn opgenomen. Specifiek voor Helmond zijn de bereikbaarheidsagenda en met name het Bereikbaarheidsakkoord besproken in 2 vergaderingen van de raadscommissie Omgeving.

Ook in de volgende fase van het Bereikbaarheidsakkoord en de Bereikbaarheidsagenda zal de raad regelmatig worden geïnformeerd over de voortgang. Indien daartoe aanleiding is kan de raad actief worden betrokken.

Voor de toekomstige communicatie over het Bereikbaarheidsakkoord en de Bereikbaarheidsagenda (alsmede alle andere onderdelen van het Bidbook Bereikbaarheid Zuid-Nederland) is de programmaam *SmartwayZ.nl* bedacht. In correspondentie en andersoortige communicatie wordt van deze naam gebruik gemaakt.

Planning en uitvoering

Planning en uitvoering van de regionale maatregelenpakketten wordt een gezamenlijke verantwoordelijkheid waarbij intergemeentelijke samenwerking het uitgangspunt is. De programmering, organisatie, governance-structuur en de financiering zullen dit najaar in nauwe samenspraak met de Provincie verder worden uitgewerkt. De resultaten zullen voor besluitvorming aan het PoHo Mobiliteit en Innovatie worden voorgelegd. Ook ten aanzien van de voortgang van de planning en de uitvoering wordt uw raad regelmatig geïnformeerd.

Bijlagen

Als bijlagen bij dit voorstel behoren:

- *Brainport Duurzaam Slim Verbonden*

Digitaal beschikbare bijlagen via www.metropoolregioeindhoven.nl/bereikbaarheidsagenda

1 Achtergrondinformatie Bereikbaarheidsagenda

2 Sub-regionale relaties en maatregelenpakketten Bereikbaarheidsagenda